

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Glasnik

Broj 150 mart/ožujak 2017. Godina XVI

ISSN 1840-0310

| *Održan TImod 2017.*

| *Novosti iz zakonske regulative*

| *Konferencija KUPRES 2017.*

| *HIFA OIL kupila kompaniju LB profil*

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

CHAMBER OF ECONOMY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

IMPRESUM

Glasnik
Privredne/Gospodarske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Godina XVI
mart/ožujak 2017.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:

dr.sci.Marko Šantić dipl.ecc.
Mirsad Jašarspahić dipl.ig.maš.

Glavni urednik
Amela Kečo dipl.prav.

Izvršni urednik
Željko Raguž dipl.ecc.

Almin Mališević dipl.ing.maš.
Erina Lasić dipl.ing.agr.

Adresa:
Privredna/Gospodarska komora FBiH
za Glasnik –
Branislava Đurđeva 10/IV
71000 Sarajevo
Kontakt: glasnik@kfbih.com

Telefoni: 033 566 300, 217 782,036/332-963
Fax: 033 217 783,036/332-966

www.kfbih.com

Priprema i izdaje:
Privredna/Gospodarska komora FBiH

Cijenjeni privrednici, uvaženi poslovni partneri,

*pred Vam se nalazi novo izdanje e-Glasnika časopisa
Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH.
Redizajnirane stranice i nadamo se korisne i interesantne teme
su koncipirane sa namjerom da Vam ponudimo više
informacija i zanimljivosti, ali i da podijelimo dileme kojima
poslovni ambijent u BiH, obiluje.*

*Naše aktivnosti odnose se najprije na sudjelovanje u kreiranju
zakonskih propisa, proisteklih iz Reformske agende, te u ovom
broju donosimo detalje sa Javnih rasprava o Zakonu o
izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjoj trgovini.
Jedan od Zakona koji je izazvao veliku pozornost medija je
donošenje novog Zakona o stečaju, stoga objavljujemo poseban
osvrt na ovaj Zakon.*

*U rubrici iz sektorskih aktivnosti u ovom broju vrijedni metalci
još jednom su pronašli svoje zasluženo mjesto.
Komora F BiH je bila partnet 2.međunarodnog simpozija
tekstilnog inženjstva i modnog dizajna TImod 2017. te vam
preporučujemo i detalje sa ovog simpozija.
Kraj zime donosi i pune ruke posla poljoprivrednicima, a za
ovaj broj donosimo stručni osvrt na sušnu godinu za
proizvođače meda.*

*I kao što svaka priča ima svoj motiv, tako i naša nova rubrika
Uspjehe priče je uvedena sa namjerom da poslovne uspjehe,
afirmativne informacije podijelimo sa širim auditorijem.
Kada se tomu doda i činjenica da se poduzetnost i uspješnost
poduzetnika iz BiH proširuje i na zahtjevna tržišta zemalja
Europske unije, onda svakako postoji pravi razlog da budemo
još jedan glasnik dobrih i uspješnih priča .*

*Na pragu smo mjeseca ožujka, koji tradicionalno obilježava
jedan praznik za neke nimalo popularan, iako većina svako na
svoj način, ipak mu daje značaj.
U povodu 8. ožujka Međunarodnog dana žena, odlučili smo se
da na najljepši nači uputimo čestitiku - pokazati što sve žene
mogu, a da pri tome budu uspješne poslovne žene, ali i istinski
stub porodice.*

*Na stranicama koje slijede donosimo i druge važne i
zanimljive sadržaje*

Redakcijski kolegij

Drugi međunarodni simpozij tekstilnog inženjerstva i modnog dizajna TImod 2017

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH bila je partner "Drugog međunarodnog simpozija tekstilnog inženjerstva i modnog dizajna TImod 2017", koji se održao od 27. do 29. januara 2017. godine u Travniku, a u organizaciji Fakulteta za tehničke studije, Univerziteta u Travniku.

"TImod 2017" svečano je otvoren uz prisustvo velikog broja zvanica, predstavnika akademske zajednice iz naše zemlje, susjednih zemalja i regiona, predstavnika privrednog, političkog i javnog života.

Svečanom otvaranju, koje je upriličeno u konferencijskoj sali Fakulteta za tehničke studije Univerziteta u Travniku, gostima se, uz zahvalu i pozdrav dobrodošlice obratila predsjednica Organizacionog odbora "TImod 2017" doc. dr. Amra Tuzović, potom Predsjednik Naučnog odbora TImod 2017 doc. dr. Samir Pačavar, potpredsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH Mirsad Jašarspahić, Kristina Matković direktorica kompanije Kimateks Zagreb, te brojni drugi gosti.

Kompanija KIMATEX, također, je bila partner i sponzor

ovogodišnje manifestacije. Privrednici su imali priliku upoznati se, te izvršiti i kupovinu nove opreme po promotivnim cijenama.

Koliki je značaj tekstilne i kožarsko prerađivačke industrije govori i činjenica da se proteklih pet godina bilježi konstantan rast proizvodnje, a samim time i izvoza. Socijalni aspekt ove industrijske grane je izuzetno značajan jer zapošljava velik broj radnika niže kvalifikacijske struke, kojeg uglavnom čini ženska radna snaga, sa velikim udjelom ličnog rada, u kojoj je cijena tog rada znatno manja nego u drugim granama prerađivačke industrije. Brojni su problemi sa kojima se suočavaju proizvođači iz ovog setkora:

- Nepostojanje bazne proizvodnje
- Visoke carinske stope
- Razni nameti, zakonska regulativa
- Siva ekonomija
- Nedovoljni podsticaji za nova zapošljavanja
- Nedovoljan broj stručnih obrazovnih institucija za školovanje potrebnog kadra
- Nedostatak mlađeg stručnog kadra

U cilju unapređenja trenutnog stanja u oblasti tekstilne industrije ovogodišnja manifestacija bila je usredotočena upravo na pronalazak optimalnog rješenja problema nedostatka stručne kvalificirane radne snage. U skladu sa time održana je radionica na temu: "Stručna i kvalificirana radna snaga kao osnovi preduvjet uspješnog razvoja industrije tekstila i odjeće".

(Senad Zekić, FMERI)

P/G K FBiH bila je nosilac projekta izrade Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u FBiH za period 2013-2023. godina, a u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije, tako da su predstavnici FMERI i P/G K FBiH, kao članovi Radne grupe, na ovogodišnjem Simpoziju prezentirali analizu trenutnog stanja u sektoru kao i svoj dosadašnji rad na realizaciji ciljeva koji su definisani kroz Akcioni plan Strategije sektora.

Nakon prezentacija i predavanja, otvorena je diskusija na kojoj su doneseni i konkretni zaključci koji će biti prezentirani nadležnim institucijama. Bitno je naglasiti da je na Simpoziju od velikog značaja bilo i prisustvo velikog broja privrednika kojih se ova tema najviše tiče.

(doc. dr. Samir Pačavar, Predsjednik Naučnog odbora TImod)

-Statistički pokazatelji-

U Federaciji BiH prema podacima Izvoda iz sudskog registra trenutno posluje:

- 108 preduzeća u oblasti tekstila i odjeće, a koji upošljavaju 10 i više zaposlenih lica.
- 47 preduzeća u oblasti proizvodnje obuće sa 10 i više zaposlenih lica, te
- 13 preduzeća u oblasti proizvodnja i prerada kože i proizvoda od kože sa 10 i više zaposlenih lica.

Ukupan broj zaposlenih u ovom sektoru na području Federacije BiH, a prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, iznosi približno 22.000.

Udio izvoza tekstilne i kožarsko prerađivačke industrije u ukupnom izvozu FBiH u 2016. godini iznosio je : 799.217.679 KM, dok je udio uvoza tekstilne i kožarsko prerađivačke industrije iznosio 1.329.872.604 KM.

Takmičenje srednjih škola

Kroz stručni certificirani seminar koji je ove godine imao posebne sadržaje praktičnog rada kao i prezentacija "TIMOD 2017" bio je idealna prilika za stručno usavršavanja nastavnika i profesora.

Iskorak ovogodišnjeg Simpozija je svakako bilo i takmičenje srednjih škola u dvije kategorije: u šivanju i u kategoriji konstrukcija odjeće. Učenici su imali priliku pokazati svoje znanje i vještine, te osvojiti prikladne nagrade. Glavna nagrada, za školu pobjednika, je bila visokomoderni ravnošivači stroj koju je obezbijedila kompanija KIMATEX. Pobjedniku, odnosno učeniku koji osvoji prvo mjesto u konstrukciji odjeće Fakultet je obezbijedio punu stipendiju na smjeru Tekstilno inženjerstvo i dizajn. Glavne nagrade u obe kategorije osvojila je Mješovita srednja škola iz Tešnja. " Ovo je još jedan dokaz da naši učenici mogu postići zavidne rezultate, kako na takmičenjima, tako i na budućim radnim mjestima, a uslov za

postizanje ovih ciljeva jesu dobro opremljene školske radionice za obuku učenika", riječi su direktora Muharema Saračevića iz Tešnja.

Nakon stručnog seminara na kojem su profesori iz Slovenije, Srbije, Hrvatske i BiH prezentirali svoja iskustva, kao i moguća rješenja gorućih problema sa kojima se susreću privrednici u ovom sektoru, drugog dana trajanja simpozija održana je modna revija na temu "Poslovna žena", kroz koju su predstavljene kreacije i rad studenata Fakulteta za tehničke studije.

Ogranizacioni Odbor TImoda svečano je najavio da će se svake naredne godine, u mjesecu februaru, tradicionalno održavati Simpozij uz bogate i korisne sadržaje, koji će svakako biti od velikog značaja za tekstilnu industriju. "Bosna i Hercegovina nema puno izbora. Da bi izašla iz ekonomskih problema u kojima se nalazi i da bi se približila velikim i moćnim u svijetu tekstila i odjeće mora konstantno ulagati u znanje i primjenjivati ga. To joj je

jedina šansa. Ovaj simpozij je osmišljen da nudi moguća rješenja u jednom malom, ali segmentu privrede koji najviše zapošljava.

Od ovog simpozija TImod će na Fakultetu za tehničke studije imati svoj ured. Bit će aktivan tokom cijele godine organizujući razne seminare, edukacije, prezentacije itd.", riječi su doc. dr. Samira Pačavara.

Pripremila:
Jasmina Zejnilagić

Održana sjednica Odbora Udruženja metalne i elektro industrije

U srijedu, 1.2.2017. godine, u prostorijama Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, održana je 10. sjednica Odbora Udruženja metalne i elektroindustrije.

Na sjednici je predstavljena analiza stanja u ovom sektoru po kojoj je metalna i elektroindustrija u FBiH u 2016. ostvarila izvoz proizvoda u vrijednosti 2,55 milijarde KM i u odnosu na 2015. bilježi pad od dva posto. Posmatrano po grupama proizvoda, uočeno je da je glavni razlog smanjenja izvoza u 2016. smanjeni obim izvoza 'Metala i

njihovih proizvoda' za 7,34 posto i 'Električnih mašina i opreme i njihovih dijelova' za 4,57 posto. Analiza pokazuje da pozitivne trendove u izvozu bilježe 'Mašine, aparati, mehanički uređaji, kotlovi i nuklearni reaktori i dijelovi' (čiji se izvoz povećao za 1,97 posto u odnosu na 2015.), 'Vozila i njihovi dijelovi' (povećanje od 1,65 posto), a najbolje rezultate u prethodnoj godini bilježi izvoz 'Oružja, municija i njihovi dijelovi', čiji se izvoz povećao za 23,34 posto.

U metalnoj i elektroindustriji Federacije BiH je uposleno više od 27.000 radnika, broj firmi koje rade u toj branši je oko 1.400, a više od 90 posto proizvoda iz tog sektora plasira se na strana tržišta.

Prisutni članovi Odbora Udruženja metalne i elektroindustrije na sjednici su razmatrali Izvještaj o radu Udruženja za 2016. godinu, te je također razmatran i plan rada Udruženja za 2017. godinu.

Obzirom da je među 20 vodećih izvoznih proizvoda Federacije BiH, devet proizvoda metalnog i elektro sektora. Predviđanja su da će 2017. godina za metalnu i elektro industriju biti veoma teška, pogotovo iz razloga što se očekuju izmjene zakonskih rješenja koja su od suštinskog značaja za privredu. Ne smije se dozvoliti da se donose zakonska rješenja koja će dovesti do pada konkurentnosti ovog sektora.

Stim u vezi na sjednici su iznešeni komentari na Zakon o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima, zaključujući da se predlagaju sugerije da će njihova primjena imati negativne posljedice po bh. privredu i da je neophodno izvršiti korekcije ovih nacrta.

Težište sjednice je bilo na problematici kod privremenog uvoza i plaćanje carina na mašine i opremu, koji su doveli do smanjenja investicija i nedovoljnog rasta industrije BiH.

Naime, Komori se javio određeni broj firmi koje imaju probleme prilikom kod privremenog uvoza. Prilikom privremenog uvoza mašina i opreme koji se koriste za proizvodnju, privredni subjekti moraju osigurati bankovnu garanciju koja je trošak i koja dodatno opterećuje firme. Također, u Udruženju metalne i elektroindustrije smatraju da je neophodno donijeti odluku o oslobođanju plaćanja carina prilikom uvoza opreme i mašina za unapređenje proizvodnje, čime bi se privrednim subjektima omogućilo da lakše dođu do nove opreme i na taj način bi

se mogao povećati broj radnika.

Predsjednik Udruženja MEI Kasim Kotorić nakon sjednice izjavio je novinarima da će kod nadležnih institucija nastaviti tražiti rješenja u vezi s procedurama privremenog uvoza i plaćanja carina na mašine i opremu, te da će se i dalje boriti za poboljšanje ambijenta poslovanja, a u cilju povećanja konkurentnosti sektora što će biti i jedan od prioriteta ciljeva plana rada Udruženja za 2017. godinu.

"Nastojimo na sve načine da poboljšamo ambijent u kome radimo i da se uključimo u kreiranje zakona radi iznalaženja najboljih rješenja. U prošloj godini imali smo nekoliko aktivnosti na poboljšanju rada metalske i elektroindustrije, posebno u oblasti vojne industrije, gdje smo uspjeli napraviti neke pomake da se olakša poslovanje, što se pozitivno odrazilo na rad te industrije. Federalna vlada je, kao vlasnik kapitala u tim firmama, uradila dobar dio posla da pomogne onim firmama koje su bile u lošoj situaciji, da bi krenule naprijed, a također dosta toga je učinjeno na olakšavanju dobijanja izvoznih dozvola", dodao je.

Što se tiče autoindustrije, po njegovim riječima, prošle godine su napravljeni određeni pomaci u kontaktima i njenoj organizaciji, pa je formirana Grupacija automobilske industrije koja nastoji da kreira i poboljša svoje uvjete rada i promidžbu na svjetskom tržištu.

Grupacija automobilske industrije - održani sastanci sa WOB AG Wolfsburg

Grupacija automobilske industrije P/G K FBiH je 6. i 7.2.2017. godine organizirala sastanke bh. kompanija sa predstavnicima kompanije Wolfsburg AG iz Njemačke.

Opće poznata je činjenica da je automobilska industrija BiH predvođena firmom TAS Vogošća kao integralnim faktorom razvoja proizvodnje automobila i dijelova do 1992. godine imala je značajnu poziciju u privredi BiH i

generirala veliki broj zaposlenih.

Koristeći se dugogodišnjim bogatim iskustvom u proizvodnji komponenti za automobilsku industriju, kao i trenutnim mogućnostima i dostignutim tehnološkim razvojem kompanija proizvođača u ovoj branši, kao neophodnim se nameće pokretanje aktivnosti koji će iskoristiti potencijale za razvoj domaće auto industrije i stavljanjem u funkciju raspoloživih kapaciteta u konačnici dovesti da povećanja učešća bh. proizvođača u automobilske industrije EU a prije svega VW-a.

Na osnovu napravljenih analiza trenutnog stanja u firmama u periodu 2016-2017. godina može se konstatovati da je relativno mali broj firmi bez obzira na potencijale koji postoje direktno ili indirektno uključen u dobavljačke lance u automobilske industrije u EU.

Da bi se postigao razvojni efekat i potencijali stavili u funkciju neophodno je sistemski organizirati BH automobilske industrije, i pomoći joj da dođe na nivo da

može značajnije participirati na svjetskom tržištu. S tim u vezi, u Privrednoj komori Federacije BiH, su i organizirani sastanci predstavnika Wolfsburg AG i domaćih proizvođača automobilskih dijelova. Wolfsburg AG je agencija za podršku automobilske industrije i kroz usluge savjetovanja, edukacija, analiza, optimizacije procesa,

projektovanja i sl. osiguravaju firmama konkurentnost i opstanak na tržištu. Više od dvadeset bh. firmi je prisustvovalo sastancima i imalo priliku da kroz prezentacije i kroz razgovore sa gostima dođe do novih informacija i korisnih preporuka.

Ipak, i pored deklarativne podrške razvoju privrede, zakonodavni i izvršni organi nisu ispunili očekivanja privrednika. I pored toga što pune različite entitetske i državne budžete, privrednici su prepušteni da sami u veoma teškim uslovima osiguravaju opstanak budžeta i bar malo svjetliju budućnost naraštajima koji dolaze.

Grupacija automobilske industrije će i dalje voditi aktivnosti kako bi se ovoj industrijskoj grani dala neophodna podrška i kako bi razvojem i većim učešćem u svjetskoj automobilske industriji, potpomogao rast bh. ekonomije.

pripremio:
Almin Mališević

Javna rasprava po nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini

Zakon o unutrašnjoj trgovini F BiH je jedan od zakona koji imaju najširu primjenu u širokom spektru djelatnosti koji ulaze u okvir trgovine.

Važeći Zakon o unutrašnjoj trgovini je donesen 2010. godine, te do danas nije imao izmjena i dopuna. Međutim, zbog stvaranja uslova za ispunjenje međunarodnih obaveza BiH iz Sporazuma i stabilizaciji i pridruživanju i ugovora o slobodnoj trgovini, kao i zbog činjenice da se radi o zakonu koji reguliše "živu materiju" koja iziskuje promjene, resorno Federalno ministarstvo trgovine je pristupilo izradi nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini.

Tekst nacrtu Zakona predložen od Vlade Federacije BiH je razmotren na sjednicama oba doma Parlamenta F BiH – Predstavnički dom na sjednici održanoj 13.12.2016. godine, a Dom naroda na sjednici održanoj 15.12.2016. godine, na kojima je zaključeno da se organizira i provede Javna rasprava u trajanju od 45 dana.

U skladu sa zahtjevom resornog ministarstva Privredna/Gospodarska komora F BiH je organizirala javne rasprave i to 10.01. u Mostaru i 16.01. u Sarajevu.

Pored ovih javne rasprave su održane u Tuzli i Zenici.

Uvodničari Javnih rasprava su bili: ministar trgovine F BiH Zlatan Vujanović, Amra Vučijak načelnica Službe za

zaštitu potrošača u ministarstvu trgovine i Elmir Ramić rukovodilac federalnog tržišnog inspektorata. Dopune Zakona se odnose na definisanje statusa trgovca pojedinca, kao nove kategorije trgovca koji ličnim radom obavljaju trgovinu na malo i to samo na jednom prodajnom mjestu izvan prodavnice.

Pored toga, dopunom Zakona potpunije se uređuju i prava, obaveze i odgovornosti pijace kao pravnog lica i organizatora trgovine izvan prodavnice zbog utvrđenog stanja na terenu, kao i obaveza organizatora pijace da prodajna mjesta može iznajmljivati samo registrovanim trgovcima, kao i poljoprivrednim proizvođačima i obrtnicima kada prodaju svoje proizvode na pijaci, čiji je cilj ostvarenje što hitnijih pomaka i poduzimanja mjera za smanjivanje "sive ekonomije".

Prema riječima federalnog ministra trgovine Zlatana Vujanovića, nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini FBiH predviđeno je, uz ostalo, rješavanje problema sive ekonomije, kao i otklanjanje barijera za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. Kao konkretan primjer rješavanja problema sive ekonomije naveo je taksiste za koje je kazao kako moraju ući u sistem te da će im biti dozvoljeno da plaćaju 50 posto doprinosa, što je po njegovom mišljenju, najpovoljniji model registracije za pojedinca.

Nacrtom je, između ostalog, regulisano i uklanjanje odredbe da se određena količina domaćih proizvoda mora nalaziti na policama trgovinskih lanaca. Brisanje odredbe člana 13. osnovnog Zakona je izmjena koja je najviše bila predmetom rasprave.

Naime, prema standardima Evropske unije takve su odredbe nedopustive i moraju se otkloniti što je i urađeno, kazao je ministar, naglasivši pritom kako se domaći proizvodi već nalaze na policama trgovačkih lanaca te da ne treba nikakvo zakonsko rješenje koje će favorizirati domaće proizvode, a posebno jer je i potrošačka svijest u zemlji promijenjena, te je evidentno da sve više građana kupuju domaće proizvode.

Iako je nesporna obaveza postupiti po mišljenju Evropske Komisije po kojem se važećim članom 13. Zakona, narušava dosljedna primjena principa slobodne trgovine iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te uprkos činjenici da su i druge zemlje u tranziciji, kao i one koje su prošle put ispunjavanja uvjeta za članstvo u Evropskoj uniji imale gotovo identično iskustvo sa ovakvom ili sličnom odredbom, Privredna/Gospodarska komora FBiH kao organizator i učesnik Javne rasprave je saglasna sa

mišljenjem drugih učesnika javne rasprave da se na drugi odgovarajući način mora obezbijediti zaštita domaćeg proizvoda.

U tom smislu, izraeno je uvjerenje da će ministarstvo trgovine FBiH pronaći adekvatno rješenje. Pored navedenog, učesnici javne rasprave su istakli i primjedbe na dopunjeni dio člana koji reguliše nedopušteno trgovanje, kao i dio koji se odnosi na formulaciju pojma trgovac. Generalna ocjena učesnika diskusije je da predloženi tekst Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini, objektivno predstavlja napredak i daje izvjesna poboljšanja u određenim segmentima na način da dobro rješava uočene pravne praznine u odnosu na rješenja aktuelnog osnovnog Zakona o unutrašnjoj trgovini.

Javne rasprave su dio redovne zakonske procedure kako bi svi zainteresirani, a posebno oni na koje se odnosi primjena zakona mogli dati svoje mišljenje, prijedloge, sugestije i sl. kako bi u konačnici dobili novo, provodivo i nedvosmisleno zakonsko rješenje.

Pripremila: Amela Kečo

Osvrt na praktične posljedici presude Ustavnog suda FBiH o neustavnosti čl.33 i 40. važećeg zakona o stečaju

Članak 33. i članak 40. Zakona o stečajnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 29/03, 33/04, 47/06) nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, tj. proglašeni su neustavnim.

Obrazloženje Ustavnog suda FBiH je iscrpno i temeljito i ide u smjeru zaštite ljudskih prava radnika, odredbi međunarodnih konvencija i tako dalje.

Što se u biti dogodilo u poslovnoj realnosti?

Radnici su, prema, sada neustavnom članku 33., bili u povlaštenom položaju za iznos osam minimalnih plaća u Federaciji, u odnosu na druge vjerovnike stečajne mase. Intencija Ustavnog suda je da radnici budu u povlaštenom položaju u odnosu na sve druge vjerovnike stečajne mase, naravno ne računajući razlučne i izlučne, i to da se prvo njima isplati kompletan dug temeljem radnog odnosa, pa onda na red dolaze dobavljači, država koja traži poreze i svi ostali. Radi se o očitoj diskriminaciji ostalih vjerovnika, koji ako pokrenu ocjenu ustavnosti, također mogu biti u pravu čime se kompletna stvar može dotjerati do apsurd.

A pravi apsurd leži u činjenici da je i članak 40. proglašen neustavnim. „Sporna odredba člana 40. istog Zakona glasi: „Povjerioci stečajne mase. Iz stečajne mase, prije stečajnih povjerilaca, namiruju se troškovi stečajnog postupka i dugovi stečajne mase.“

Ovo znači da se stečaj uopće ne može više niti pokrenuti jer da bi se pokrenuo potrebno je platiti troškove oglasa, troškove stečajnog upravitelja, raznih vještaka i tako dalje. Kako bi se stečaj uopće otvorio i provodio, nužno je da troškovi stečajnog postupka imaju prioritet u odnosu na dugove prema stečajnim vjerovnicima, jer ti troškovi su rezultat aktivnosti koje vode ka namirenju stečajnih vjerovnika.

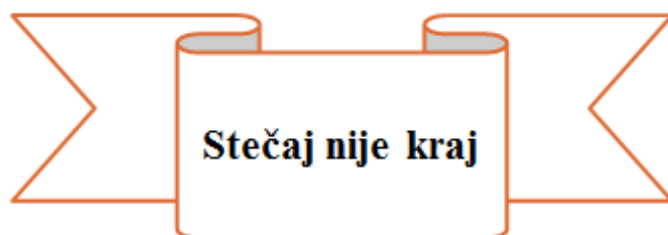
Poštujemo li presudu Ustavnog suda, a to moramo, dola-

zi u pitanje i isplata plaća radnicima koji rade u poduzećima u stečaju (primjer Hidrogradnje) jer se radi o dugu stečajne mase.

Prevedeno na svakodnevni jezik to znači da se prvo trebaju izmiriti dugovi za plaće iz vremena prije otvaranja stečaja, pa što ostane za troškove postupka i plaće radnika koji rade u društvu u stečaju, čime bi oni trebali raditi besplatno u stečaju da bi naplatili ranije zarađene plaće. Prilično besmisleno i frustrirajuće i za radnike i stečajne upravitelje koji vode aktualne stečajeve, posebno tamo gdje postoji šansa da se poduzeće reorganizira i izvuče iz stečaja, te ponovno stane na zdrave noge.

Možemo slobodno reći da se ovdje radi o politički motiviranoj apelaciji prema ustavnom sudu, pod lažnom izlikom brige za radnike, pri čemu je radnicima učinjena medvjeda usluga, a za rezultat se priželjkiju štrajkovi radnika velikih državnih kompanija koje su u stečaju, koji bi otežali vladanje sadašnjoj koaliciji na vlasti. O posljedicama po same radnike i poduzeća u stečaju se nije razmišljalo.

Ostaje za vidjeti kako će Vlada i Parlament reagirati, te izmijeniti neustavne odredbe da se zadovolje i pravne norme i da se u praksi stečajevi mogu nesmetano provoditi.

Stečaj nije kraj

Pripremio: Željko Raguz

Privredna komora FBiH uzela učešće na TAIEKS seminaru „Podrška malim i srednjim preduzećima za pristup tržištu javnih nabavki u Evropi“

Privredna komora FBiH je u okviru Komorskog investicionog foruma na poziv TAIEKS odjeljenja Evropske komisije uzela učešće na seminaru „Podrška malim i srednjim preduzećima za pristup tržištu javnih nabavki u Evropi“.

Seminar u organizaciji Privredne komore Srbije održan u Beogradu 30. i 31. januara 2017.godine, bio je namenjen isključivo predstavnicima komorskog sistema Srbije i komora koji dolaze iz država koje učestvuju u radu Komorskog investicionog foruma.

Seminaru je u ime Privredne Komore Federacije prisustvovao Emir Pašić, Voditelj Centra za međunarodnu i saradnju sa EU Fondovima, zajedno sa predstavnicima VTK BiH i PK RS-a.

Otvarajući ovaj seminar, Jelena Babić direktor Centra za EU integracije PKS ukazala je na značaj ovakve vrste aktivnosti koja pomaže dalje unapređenje kapaciteta komora, ali i služi za dobijanje relevantnih informacija u oblasti javnih nabavki, čime se na najbolji način prenio i primjenio pravni okvir Evropske unije u ovoj oblasti.

Daniel Bukovinski ispred opštine Brdovec u Hrvatskoj predstavio je učesnicima seminara okvir Evropske unije u oblasti javnih nabavki, kao i načine za pripremu i stvaranje okvira za razvoj usluga usmjerenih ka malim i srednjim preduzećima a u oblasti javnih nabavki. Više o setu usluga za podršku malim i srednjim preduzećima u cilju olakšavanja njihovog pristupa tržištu javnih nabavki u Evropi, kao i bazama podataka koje im stoje na raspolaganju prilikom pretraga za učešće na tenderima govo-

rili su EU eksperti Kristof Hater iz Austrijske privredne komore, Panos Gredis iz Evropske organizacije za javno pravo, kao i Đovani Pikedu iz Privredne komore Torina. Drugog dana seminara o značaju i ulozi Privredne komore Srbije u kreiranju poslovnog ambijenta u procesu javnih nabavki govorila je Marija Marković iz Centra za privredna pitanja Privredne komore Srbije, dok su primjere dobre prakse iz Slovenije i Hrvatske prenijele Irena Dubravec iz Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Hrvatske i Miriam Ravnika Šurk iz Privredne komore Slovenije.

Tokom trajanja seminara učesnici su imali prilike da kroz konstruktivne diskusije dobiju odgovore na pitanja iz oblasti javnih nabavki i da razmijene iskustva sa predstavnicima drugih regionalnih komora i ekspertima iz država članica Evropske unije.

*pripremio:
Emir Pašić*

Konferencija KUPRES postaje mjesto okupljanja, dijaloga i sektorskog uključivanja

U periodu od 09.02.-10.02.2017. u Kupresu održana je konferencija u organizaciji Hercegbosanskih šuma uz suorganizaciju Hrvatskog drvnog klastera, Drvnog klastera Hercegovine, EUSTAFOR i dr.

I ove godine svojim temama okuplja sudionike iz oblasti šumarstva, drvne industrije i obnovljivih izvora energije. Glavna tema ove godine na konferenciji je obrazovanje, jer samo educirani i obučeni kadrovi mogu voditi šumarstvo i doprinijeti bržem pristupu BiH u EU integracije.

Druge teme koje su bile na konferenciji su izazovi u šumarstvu, Inovacije u tehnologiji, opremi i transportu, EU programi finansiranje i politika, gospodarenje šumama, norme, standardi, certifikati

Sektor šumarstva je opterećen mnogim problemima i izazovima koji će se rješavati u budućem periodu, a jedno od rješenja je umrežavanje i daljnje povezivanje.

Kao i druge privredne grane šumarstvo je pod velikim uticajem globalnih pitanja, poput onih koji se odnose na ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanju, uspostavi energetske unije, razvoju bio i cirkularne ekonomije uz osiguranje okoliša i socijalne inkluzije.

EU je vrlo aktivna oko promocije održivog pristupa razvoja privrede pa tako i na šumi baziranih industrija. Model optimizirane kaskadne upotrebe drveta rezultat je novog i multidiscipliniranog pristupa gospodarenju šumama na nivou EU, kojim se nastoji produžiti životni vijek proizvoda od drveta. Cilj kaskadnog modela je upotrijebiti drvo više puta prije nego se pretvori u energiju ili odbaci. Recikliranje, racionalni pristup šumskom i drvnom resursu, održivost i ruralni razvoj mogli bi se sažeti kao osnova EU pristupa.

EU donosi niz zakonodavnih paketa vezanih za cirkularnu ekonomiju, obnovljive izvore energije, energetska efikasnost, koji se isto tako odnosi i na budućnost ovog sektora. U regiji JIE treba razvijati vlastite modele ali iste

je potrebno uskladiti sa EU politikama.

Konferencija na Kupresu se pokazala kao prilika za promociju evropskih tema i evropskog pristupa.

U tematskom bloku vezano za preradu drveta govorilo se o poslovanju evropskih pilana, zašto se podcjenjuje uloga pilana, potreba za stalnim ulaganjem u primarnu preradu, dodana vrijednost proizvoda u drvnjoj industriji, članstvo i korist od evropskih asocijacija, biomasa, problematika proizvodnje peleta, inovacije i kružna ekonomija, prijedlog uvođenja taksi na izvoz sirovine.

Uvođenje taksi na izvoz trupaca i rezane građe bukve je iznuđen potez zbog toga što se do danas ne primjenjuje KRITERIJ za raspodjelu sirovine prerađivačima drveta koji je predložila radna grupa Privredne/Gospodarske komore FBiH. To je jedini način da se osigura sirovina prerađivačima u BiH.

Svjedoci smo, da su proizvođači finalnih proizvoda povećali udio u ukupnom izvozu drvnog sektora u BiH i ovo je jedini način da im se omogući snadbijevanje sirovinom kako bi na vrijeme isporučili svoje proizvode i bili što konkurentniji na tržištu.

Tematski blok posvećen biomasi prožet je također, iznošenjem problema u snadbijevanju sirovinom kao i mogućnosti sve veće upotrebe ovog energenta u privatnom i javnom privređivanju, grijanju više objekata i naravno čistoj okolini.

Pripremile: Šemsa Alimanović i Lejla Sadiković

Mapiranje potencijala biomase u BiH

U organizaciji, GIZ-a, USAID-a, UNDP-a, Češke razvojne agencije, MVTEO BiH, održan je prvi sastanak radne grupe 14. i 15.02.2017. godine vezano za mapiranje i procjenu potencijala biomase u BiH.

Članovi radne grupe su i dva predstavnika Privredne/Gospodarske komore FBiH.

Projekti „Poticanje obnovljivih izvora energije u BiH-GIZ, „Zapošljavanje i sigurno snadbijevanje energijom korištenjem biomase (nastavak projekta – UNDP, projekat snadbijevanje energijom korištenjem biomase podržan od strane Češke razvojne agencije) i „Investiranje u sektor energije“ – USAID EIA u BiH, udružili su zajedničke kapacitete i identifikovali ključna područja djelovanja sa relevantnim institucijama u BiH za unapređenje cjelokupnog sektora obnovljivih izvora energije – drvna biomasa i biomasa iz poljoprivrede.

Cilj radionice je bio da se predstavi jedinstvena metodologija za određivanje i mapiranje potencijala biomase u BiH rađena u EU, te da se uključe svi sudionici koji će dati svoj doprinos, stručno mišljenje i upute za prilagođavanje metodologije istraživanja. Aktivnosti na ovom polju trajat će u narednih 1,5 godinu dana.

Pripremile: Šemsa Alimanović i Lejla Sadiković

Najlošija godina u pčelarstvu

U prostorijama P/G K FBiH, održan je sastanak sa Udruženjem pčelara FBiH. Nakon dugih izlaganja i elaboriranja vezanih za situaciju u pčelarstvu FBiH, gdje se istaklo da je 2016. god bila jedna od najlošijih pčelarskih godina, u posljednjih 30-tak godina donijeli su se i određeni zaključci i pojašnjenja.

Naime, medonosno bilje od samog proljeća, pa sve do jeseni uopće nije medilo. Nažalost, bilo je tako loše da pčele nisu mogle skupiti ni same sebi i svoje potrebe dovoljno hrane za zimu, a kamoli da pčelari mogu nešto izvrnuti. Tako su pčelari ostali bez meda, ali su bili i prisiljeni gotovo čitavu godinu hraniti pčele, kako bi preživjele. Prošla 2016. god, dolazi ove 2017. god na naplatu. Polovica pčelinjih društava je umrla, a proljetni razvoj još nije ni krenuo, jer su se na lošu godinu nadovezale i polarne hladnoće, koje još uvijek uzimaju danak. Kako bi se uvjerali u cijelu priču, pčelari su predložili i formiranje stručne komisije ispred Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, koja će obići pčelinjake, te se uvjeriti u istinitost njihove tvrdnje.

Uvidom u radnu verziju Pravilnika za dobivanje novčanih potpora, pčelari se oštro protive odredbi da pčelari moraju biti u formi pravnih osoba (obrt ili nešto slično), jer je prethodni ministar bio grobar pčelara, jer je odu-

zeo pčelarima pravo da dobiju poticaj po košnici odnosno po pčelinjem društvu, te mole aktualnog ministra da ne nastavlja ovakva praksa već treću godinu zaredom.

Pčelari traže da se prestane sa politikom omalovažavanja pčelara odnosno najkorisnijih i najdragocijenijih živih bića osim čovjeka, čija je upravo opstojnost ugrožena uginućem pčelinjih zajednica, jer su one nezaobilazna karika u lancu oprašivanja i plodonošenja. Tada nestaje i biljni svijet i poljoprivreda i uništava se kompletan hranidbeni lanac.

Na temelju rečenog, prijedlog pčelara FBiH je da ministar gosp. Šemsudin Dedić u programu ovogodišnjih poticaja pruži ruku partnerstva svim pčelarima u FBiH, na način da osigura poticaj 15,00 KM/košnici odnosno pčelinjem društvu, bez uvjeta o prodaji meda, te da svaki pčelar kao fizička osoba registrirana u OPG može ostvariti poticaj.

Bez ovakvih poticajnih mjera u korist pčelara direktno, a u korist šire društvene zajednice indirektno, nema više nikakve nade.

Pripremila: Erina Lasić

Pregled uvoza naftnih derivata u Federaciju BiH za 2016.godinu

Kao i prethodnih godina zaključno sa 31.januarom 2016. godine, Federalno ministarstvo trgovine je izradilo pregled uvoza naftnih derivata u Federaciju BiH za 2016.godinu. Federalno ministarstvo trgovine prati snabdjevanje tržišta naftnim derivatima po količinama, lokalitetu prodaje u tranzitu, skladištenju zaliha i veleprodajnom prostoru.

PREGLED UVOZA N/D U FEDERACIJI BiH ZA PERIOD I – XII MJESECA 2016. GODINE

Zemlje: Naziv :	Hrvatska	Italija	Srbija	Slovenija	Mađarska	Austrija	Ostale	UKUPNO
BMB 98	2.900		696	49		85		3.730
BMB 95	85.983	6.330	28.794	460	429			121.996
MG	9.780					140	139	10.059
Petrolej				6				6
Euro.diz	333.375	196.366	62.347	7.081	2.811	365	42.091	644.436
Luel	33.356	23.025		2.286				58.667
Mazut	16.549	125	26				4.881	14.004
21.581	40.261		205					40.466
Bitum	105		2.266		7.745	448		10.604
Dr.proiz				20				20
UKUPNO	522.309 57,30 %	225.846 24,77 %	94.334 10,35 %	9.902	10.985	1.078	47.111	911.565

tabela 1.

Σ (Slovenija, Mađarska, Austrija, Ostale) 69.076 t = 7,58 %

Federalno ministarstvo trgovine je u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave isključivo nadležno za oblast trgovine. U okviru svoje nadležnosti, između ostalog, prati snabdjevanje tržišta naftnim derivatima (u daljem tekstu: n/d) po uvoznicima, vrsti, količini i zemlji uvoza n/d, kao i nabavku n/d u Federaciji BiH i iz Republike Srpske.

U priloženoj Tabeli 1 - Pregled uvoza n/d u Federaciji BiH za period od I – XII mjeseca 2016. godine, dat je prikaz realiziranog uvoza n/d po količini, vrsti n/d derivata

i zemlji uvoza.

U periodu od I – XII mjeseca 2016.godine na područje Federacije BiH uvezeno je 911.565 t n/d što je za oko 13,62 % više nego u istom periodu prošle godine kada je uvezeno 911.565 t n/d.

Najviše n/d je uvezeno iz Hrvatske 522.309 t (57,30 %), zatim slijedi Italija 225.846 t (24,77 %), Srbija 94.334 t (10,35 %) itd.

PRIKAZ NAJVEĆIH UVOZNIKA NAFTNIH DERIVATA U UKUPNOM UVOZU N/D NA PODRUČJU FEDERACIJE BIH

Uvoznik	tona	%
Holdina d.o.o. Sarajevo	514.360	56,43
Petrol BH Oil Comp. Sarajevo	193.331	21,21
G-petrol d.o.o. Sarajevo	91.837	10,07
Hifa-Oil d.o.o. Tešanj	57.877	6,35

tabela 2.

U priloženoj Tabeli 2. prikazan je udio najvećih uvoznika n/d u ukupnom uvozu na području Federacije BiH za period od I – XII mjeseca 2016. godine.

PREGLED NABAVLJENIH KOLIČINA N/D IZ REPUBLIKE SRPSKE U PERIODU OD I-XII MJESECA 2016. GODINE

Vrsta derivata	Pregled nabavljenih količ.n/d u periodu od I-XII mjeseca 2016.
BMB 98	267
BMB-95	23 948
MG	150
Petrol.	
Euro.diz.	123 618
Luel	32.651
Mazut	968
TNP	325
Bitum.	39.073
Dr. proiz.	2
Ukupno	221.002

tabela 3.

U Tabeli 3. je dat Pregled nabavljenih količina n/d iz Republike Srpske.

Ukupno je u periodu od I – XII mjeseca 2016.godine nabavljeno iz Rafinerije Bosanski Brod ili drugog dobavljača iz RS 221.002 tona n/d što je za oko 22,60 % manje u odnosu na isti period prošle godine kada je nabavljeno 285.500 tone n/d.

Najviše n/d je nabavljeno od Optima Grupa d.o.o. Banja Luka i to oko 90,16 % (199.251 t) dok ostale količine naftnih derivata su nabavljene od firme Reunion d.o.o. Banja Luka, Super Petrol Banja Luka, Gagi – Trans Banja Luka, IGMIN MM i direktno iz Rafinerije Bosanski Brod.

Izvor - Federalno ministarstvo trgovine

Uvidom u procentualno učešće firmi u uvozu, evidentno je da samo četiri firme participiraju u cjelokupnom uvozu sa 94,06 %, i pored liberalizacije uvoza u Bosni i Hercegovini i velikog broja kompanija koje se bave prometom nafte i naftnih derivata.

"HIFA OIL" iz Tešnja kupila njemačku kompaniju LB profil.

Protekla 2016.godina za poslovni ambijent u BiH je bila izuzetno teška, i čini se da je bilo vrlo malo prilika govoriti o uspješnim poslovnim rezultatima.

I onda kao da smo skoro zaboravili kako izgleda pročitati pozitivan članak, krajem januara ove godine, mediji su objavili gotovo senzacionalnu vijest - "HIFA OIL" iz Tešnja kupila njemačku kompaniju LB profil".

Kao što je svojstveno za uspješne biznismene, puno raditi i malo govoriti, o ovom izvanrednom projektu, iz kompanije HIFA OIL je dato kratko i umjereno saopštenje.

"Naša prva inozemna strateška akvizicija omogućit će nam da EURO ROAL kao lider u BiH za distribuciju aluminijskih, Inox a sada i PVC profila, osim jačanja pozicije na domaćem tržištu, još snažnije nastupi na tržištima regije i EU. Ovo je naša sedma kompanija kćerka i prva u Njemačkoj, a koja već duže od 50 godina razvija sisteme za prozore i vrata, s ogromnom kompetencijom, vrhunskom tehnologijom i akumuliranim znanjem. Nakon ove akvizicije ništa

više neće biti isto. Naš cilj su domaće, regionalno i evropsko tržište s jakom HIFA OIL i s našim tehnološko-superiornim kompanijama kćerkama. Ovom prilikom, zahvalio bih se timovima HIFA OIL i EURO ROAL-a, kao i menadžmentu LB.Profile, koji su zajedno u relativno kratkom vremenu uspješno priveli ovu veoma zahtjevnu akviziciju", kazao je Izudin Ahmetlić vlasnik i direktor tešanske kompanije HIFA OIL.

Kompanija LB.Profile nalazi se u odličnom stanju, a opremljena je naprednom tehnologijom koja je posljednja riječ u industriji umjetnih profila. Od 1960. godine razvijaju sisteme profila široke namjene, prvenstveno za vrata i prozore, kao i industrijske profile. Posjeduju ogromna iskustva, znanja i prednosti u branši ekstrudiranja u raznim sistemima PVC profila. Na osnovu kompetentnosti

na području proizvodnje i rada na ekstruderima, u mogućnosti su razvijati specifične profile na zahtjev kupaca s visokim parametrima pouzdanosti i funkcionalnosti.

LB.Profile zapošljava 45 radnika, pogoni su smješteni na 26.700 metara kvadratnih zemljišta u mjestu Herbstein Savezne pokrajine Hessen. Neke od konkurentskih prednosti kompanije LB.Profile su i šest razvijenih sistema za direktno brtvljenje na PVC Profilima. Posjeduju 12 linija ekstrudera, kao i automatske linije proizvodnje. Glavna tržišta LB.Profile su Njemačka, Belgija i Holandija, a također izvoze na tržišta zemalja Istočne Evrope kao što su Litvanija i Rusija. EURO ROAL zapošljava 40 radnika i jedan je od vodećih distributera aluminijskih i PVC profila, materijala od Inoxa i građevinskih okova.

Kompanija je prošle godine povećala prihode za 45 posto u odnosu na 2015. godinu. Ukupna prodaja aluminijskog asortimana 2016. godine iznosila je 1.300 tona, dok je za asortiman od Inoxa količinska prodaja iznosila 960 tona.

HIFA OIL je lider u prometu nafte i naftnih derivata u BiH, s 20 posto udjela na domaćem tržištu bijelih naftnih derivata, a prva je i u distribuciji crnih derivate na domaćem, i tržištima regije u oblasti asfaltgradnje u Austriji, Sloveniji, Hrvatskoj i u drugim zemljama regiona. Prošla

Das ist LB.Profile

made in Germany

Ovlašteni distributer za Bosnu i Hercegovinu!

032-692-518
www.euroroal.ba

godina je okončana s ukupnom količinskom realizacijom od blizu 300.000 tona različitih derivata u devet zemalja regiona.

Zajedno s kompanijama kćerkama EURO ROAL, EURO METALI, EURO STIL, EURO POWER, PETROBIT, BILTROL Slovenija, a od sada i LB.Profile, HIFA OIL zapošljava ukupno 257 radnika”.

Za naš Glasnik nismo postavljali pitanja, nismo tražili

odgovore i pojašnjenja, jer vrijednim i poduzetnim ljudima ne treba postavljati pitanje. Dovoljno je saslušati ono što kažu i pokušati naučiti iz njihovih iskustava, znanja i uspjeha, jer uspjeh na bilo kojem životnom polju nije stvar slučajnosti.

Uspjeh nije svojstven samo onima koji neznaju za poraz i gubitak, nego za one koji nikada ne odustaju i realizacijom vještih, filigranskih planova postižu više.

Uspješna misija bh poduzetnika se nastavlja...

Stvarna razlika između ljudi je u njihovoj energiji. Jaka volja, definisani cilj, nepobjediva upornost, mogu da ostvare skoro sve. U ovome leži razlika između velikog i malog čovjeka! Thomas Fuller

Pripremila: Amela Kečo

Majka, supruga, dijete, poduzetnica, prijatelj ... - njeno veličanstvo ŽENA

Mjesec mart je vijesnik proljeća, za mnoge najljepši dio godine. U mjesecu martu obilježava se i Međunarodni dan žena, te je to mjesec u znaku žena.

MEĐUNARODNI dan žena obilježava se diljem svijeta, a osim pokazivanja ljubavi, poštovanja i razumijevanja žena, svrha tog dana je proslava njihovih ekonomskih, političkih i društvenih postignuća i prava. Nažalost i danas nakon više od stotinu godina od ove ideje do toga je još dalek put.

Svakodnevno žene spajaju poslovne obveze i ulogu supruge i majke, poduzetnice, a imaju vremena i za hobije.

Ovaj dan i mjesec mart ne želimo obilježiti sa svim prolaznim frazama i cvijećem, nego podržati iskonsku potrebu žena za ravnopravnošću u smislu jednakih prava prema muškarcima u jednakim situacijama ili jednostavnije rečeno pravo na mišljenje, obrazovanje, jednako plaćen posao i pravo da uživamo u najljepšoj ulozi koja se zove ŽENA. Najbolji način da se obilježi ovaj dan, jeste podsjećanjem na sve što žene mogu.

Kako odraditi posao profesionalno, ne zanemariti obitelj i prijatelje, izgraditi imidž, karijeru i najvažnije sačuvati osobnost žene, znaju naše uspješne sagovornice ...?

Dalfina Bošnjak direktorica Mostarskog sajma

Ne djelim poslove na ženske i muške niti tražim privilegije

-Nisam pobornica rasprava o rodnim (ne)ravnopravnostima niti sam ikada poslove dijelila muške i ženske. Držim da ukoliko je osoba obrazovana, sposobna, odgovorna i radišna može uspjeti u poslu bez obzira na spol. Uz kvalitetnu i dobru organizaciju, poneka odricanja, pomoći i podršci supruga i obitelji, sve je moguće odraditi i biti kvalitetna na svim područjima. Mislim da je najvažnije postaviti prioritete u životu. To što sam žena nikad me nije sputavalo ili ograničavalo u bilo kojem dijelu moga života pa tako ni u poslovnom. Dapače. Možda mi je samo koristilo. Od svojih poslovnih partnera i sugovornika uvijek inzistiram na ravnopravnosti i nikad od njih ne tražim povlašteni status samo zato što sam žena, već samo pristojno ponašanje. Da stvar bude

zanimljivija na čelu sam tvrtke koju su pokrenule i vode TRI ŽENE.

Morate priznati da je to rijetkost, ne samo ovdje kod na, nego i u svijetu. I tako na 'jakim' ženskim plećima uspješno kormilari-mo uzburkanim morem našega gospodarstva evo već punih dvadeset godina. Za uspjeh je važan i izbor suradnika i izgradnja obostranog povjerenja. Pobornica sam maksime da se tim koji je uspješan i koji pobjeđuje ne mijenja.

Mostarski sajam ove će godine proslaviti dvadeset godina postojanja. Ponosni smo što će taj naš veliki jubilej, početkom travnja, uveličati gospodarstvenici, ljudi iz svijeta politike, kulture i svih oblasti života iz više od 30 zemalja svijeta. Mostar će zahvaljujući Mostarskom sajmu ponovno biti gospodarsko središte ovog dijela svijeta. Eto, zar od toga treba bolji dokaz da i ženska ruka može voditi uspješno poduzeće. Iz iskustva znam da je najveća prepreka svakome a poglavito ženi u poduzetništvu njezina nesigurnost u sebe i svoje odluke.

Kao što je kućni prag najviša planina koju čovjek treba prijeći, tako se i u ljudskoj glavi nalaze najveće prepreke. Kada ih čovjek /žena svlada onda je svemoguće.

dr. sc. Vlatka Martinović, dr. med. Pomoćnik ravnatelja za kirurške djelatnosti Sveučilišne kliničke bolnice Mostar

Vrijednost vremena shvatite kada spašavate nečiji život

-Kada ste mi postavili ovo pitanje, prva misao mi je bila: što to znači biti uspješan? Što za mene predstavlja uspjeh? Poimanje uspjeha za svakoga je različito. Za mene uspjeh u poslu znači: biti sretan i zadovoljan u poslu koji obavljaš. Ako posao čini nekoga sretnim, onda ga je lako obavljati profesionalno, jer ono što volimo želimo da bude najbolje obavljeno u skladu s našim mogućnostima. Put do svakog uspjeha je težak, zahtjeva puno odricanja i žrtve. Ali se taj put zaboravi kad stignemo do cilja. Za mene, kao prvu ženu koja je primljena na Kliniku za kirurgiju SKB Mostar, bilo je dosta teško, iz razloga što je kod nas opće prihvaćen stav da je posao kirurga

za muškarce. Smatraju vas slabijim spolom, da nemate dovoljno snage za dugotrajne operacije, noćna dežurstva, da je teško uskladiti privatni život i biti dobar kirurg. Polaganim koracima, ali uz dosta odricanja taj stav se danas promijenio, i sretna sam što danas naša klinika ima 8 žena kirurga. Uvijek postoje ljudi koji vas žele obeshrabiliti, reći da ne možete biti kirurg, da ne možete operirati lijevom rukom, da nikad nećete biti dobri kao muškarac u ovom poslu, ali kad nakon svega postanete kirurg koji operira s lijevom rukom, i postanete nadređeni svim tim osobama koje su vam tako govorile, shvatite da ne treba odustajati, već treba slijediti svoje snove i ići do svog cilja. Dakako postoje ljudi koji vas u tome podupiru i one su svijetla točka vašega puta. U svom životu sam imala sreću jer sam kao student medicine radila i kao vodič za hodočasnike u župi Međugorje, upoznala sam puno dobrih ljudi, stekla dosta prijatelja, otvorila svoj pogled na svijet. Nakon medicinskog fakulteta, tijekom svoje specijalizacije posjetila sam dosta inozemnih klinika, usvojila novih vještina i tehnika, koje mogu primijeniti u našoj bolnici. Jako je važno da u svom poslu stvarate mrežu prijatelja, poslovnih suradnika, ljudi koji vam mogu pomoći u onom trenutku kada vi za to nemate mogućnosti. Vrijednost i važnost vremena djelomično sam otkrila sam radeći kao suradnik na radio postaji Mir Međugorje. Ponekad toliko zanemarujemo jednu sekundu, jednu minutu, ali su tako važne kad upravo u toj minuti morate započeti vijesti. A pravu vrijednost vremena shvatite kada spašavate nečiji život, kad morate djelovati u sekundama a razmišljati u milisekundama. I tada se upitate, što je život? Živimo za ovaj ili onaj uspjeh, a samo u jednoj sekundi naš život može stati! Stoga je važno znati da je uspjeh veći kada ga možete podijeliti sa svojom obitelji i prijateljima. Kao što čovjek ulaže u svoj posao, smatram da mora više ulagati u svoju obitelj i prijatelje. Jer oni su ti koji nas podržavaju na našem putu, ohrabruju nas kad imamo strah, potiču kada zastanemo.

I na kraju, da se dotaknem i ove teme, kako ostati i opstati kao žena u ovom muškom poslovnom svijetu? Lako!

Biti ono što jesmo, žene sa svim svojim slabostima i prednostima. Ostati dame, ma u kojem god se poslu nalazile. Ne dozvoliti da nas pokoleba ako se netko ne ponaša prema nama kao prema dami. Budite dame, njegujte svoju ženstvenosti i ljepotu, hranite svoj um velikim mislima, jer naše misli nam određuju koliko ćemo postići. Ne zaboravimo da um caruje, a snaga klade valja!

Snježana Köpruner, direktorica "GS-TMT" d.o.o. Travnik

Karijeru možete stvarati samo ako volite ljude, kao i posao koji radite inače stvarate sami sebi nepotreban stres.

U društvu gdje je položaj žene definiran tradicionalnim odnosima u porodici, jako je teško graditi karijeru. Ja sam imala sreću da sam odrasla u društvenom uređenju koje je vodilo računa o potrebama žena koje rade. Tako smo imale od strane poduzeća organizirane vrtiće u tvornicama, produljene godišnje odmomore, sportske aktivnosti, a i servis bake i djeda uvijek je bio na raspolaganju.

Danas u jednom neorganiziranom i socijalno neosjetljivom društvu, ženama i majkama puno je teže uspješno ispunjavati svoje uloge na poslu i kod kuće. Ja sam imala veliku pomoć roditelja i supruga, koji su razumjeli moje profesionalne potrebe.

Ovo doba je doba koje treba žene, njihovu socijalnu osjetljivost i intuiciju u rješavanju problema. Karijeru možete stvarati samo ako volite ljude, kao i posao koji radite inače stvarate sami sebi nepotreban stres.

Ja sam ovdje u Travniku na privremenom radu pa mi je malo teže njegovati prijateljstva i porodične odnose, budući da je dio moje najbliže porodice u Njemačkoj, dio u Austriji, a dio sa mnom u Travniku.

U cijeloj situaciji meni porodica i prijatelji igraju značajnu ulogu. Oni su vam moralna podrška i zbog toga ih ne smijete zaboraviti. Oni vas oblikuju. Danas nije teško njegovati prijateljstva, jer uveče kada dođete kući poslije napornog dana, postoje skype, WhatsApp i slično. Sve značajnije susrete pripremimo preko društvenih mreža, a onda kada se nađemo sve intenzivnije proživimo.

Inače najdraže mi je kada se ujutro probudim, a unuka mi iz dalekog Regensburga zaželi dobro jutro uz pokojeg smajlića. Tako se danas može biti i baka na daljinu.

Lidija Žigić direktor NLB banke d.d. Sarajevo

Prava ocjena uspjeha je kad uspijemo naći balans između poslovnog i privatnog života

Za svaku ženu na svijetu uspjeh je nešto drugo i niti jedan uspjeh ne dolazi preko noći. Kako bi uspjeli na bilo kom polju, potrebno je jako puno truda, učenja, odricanja, upornog ulaganja u samu sebe i mnogo strpljenja. A opet, za uspješan posao nije dovoljna samo stručnost i znanje, već opredjeljenost i predanost tom poslu, kao i spremnost za sticanje i usvajanje novih znanja, a što je najvažnije potrebna je neizmjerena ljubav prema onome što radiš.

Mom uspjehu u karijeri je osim gore navedenog umnogome doprinijela podrška moje porodice, prvenstveno mog muža, roditelja i dobrih prijatelja. Nije jednostavno biti majka i supruga, odvojiti vrijeme za djecu, supruga i prijatelje i u isto vrijeme biti uspješna u svom poslu, posebno u poslu koji nema klasičnog radnog vremena i pritom zahtjeva česta službena putovanja i odsustvovanje od kuće. Međutim, pristupajući pozitivno i ne ograničavajući samu sebe mentalnim preprekama, uspjela sam ostvariti ravnotežu. Trudim se i svojoj djeci biti primjer da se i u ovoj zemlji može uspjeti bez obzira na spol, i jako sam ponosna da su i ona samostalna i uspješna u školi i što je najvažnije da su sretna djeca.

Biti dobar manager bez obzira na spol u današnje vrijeme znači posvetiti se svom poslu i svakom zaposlenom kako bi zajedno mogli ostvariti najbolje rezultate. Biti žena u svijetu bankarstva i na čelu jedne Banke također predstavlja izazov, izazov za koji je potrebno mnogo toga od samopouzdanja, vjere u vlastite sposobnosti, pozitivnog razmišljanja, mnogo iskustva i znanja, do stalne usmjerenosti na kvalitetno upravljanje ljudima i procesima. Međutim, to što sam žena nikada me nije sputavalo u mojoj dosadašnjoj karijeri. Uvijek sam nastojala biti na visini zadatka kao i sve moje kolege, te uspješno završavati svoje poslovne obaveze. Razmišljajući o ženama u prošlosti i sada, vjerujem da je u današnje vrijeme mnogo teže uskladiti sve obaveze, jer su se uveliko promijenile okolnosti u kojima živimo i radimo. Život je postao puno dinamičniji, te su žene mnogo više zaposlene i uključene u javni život. Svi imamo neki hroničan nedostatak slobodnog vremena i veoma je bitno da taj nedostatak ne odrazi na porodicu. Trudim se i nadam se da uspijevam u tome. Naši vikendi, naši godišnji odmori i vrijeme nakon poslovnih obaveza je vrijeme rezervirano samo za nas. Tada se odmaknemo od svakodnevnice i istinski uživamo u svakom trenutku.

Zapravo, prava ocjena uspjeha je kad uspijemo naći neki balans između poslovnog i privatnog života. Sigurna sam da je to formula koja nas vodi kroz život i životna iskušenja u stalno promjenjivom okruženju. Iskušenja koja doživljavamo na poslu brzo se zaborave ukoliko imate oslonac u porodici koja je na kraju i oslonac svakog društva. A poslovni uspjesi su još draži i vrijedniji kada ih podijelite u zagraljaju sa svojim najbližima.

Adisa Omerbegović Arapović dekanesa Ekonomsko fakulteta Američkog univerziteta u Sarajevu

Ženu pokreće duhovni, emotivni i mentalni generator

-Mislim da svaki čovjek, pa time i svaka žena najveću snagu može naći samo u sebi. Onda kada svoje slabosti i strahove ne proglasi svojom glavnom osobinom, već ih zauzda i upregne da nečemu služe, ženina snaga postaje neograničena, upravo zato jer nju pokreće duhovni, emotivni i mentalni generator, a ne fizička snaga ili takmičenje s drugima.

Mislim da je ljubav koju žena daje i dobija svojom ulogom u društvu, kao supruga, majka i kćerka ono što ženi daje najveću snagu u njenom poslovnom životu. Iako to može jednako vrijediti i za muškarce, emotivnost se smatra negativnom osobinom žena. U poslu žena mora upravljati svojom emotivnom stranom, prikriti svoje emocije kako bi bila viđena jakom, odgovornom, jednakom muškarcima ili sposobnom biti lider. Ovo je naravno stereotip, jer sam susrela mnogo emotivnih, sujetnih, egocentričnih i nekonstruktivnih muškaraca u poslovnom životu, ali im se rijetko spočitavala ta slabost kao rodna osobina.

Od žene se očekuje da se bori ili potiskuje svoju prirodu, a od muškarca da nametne ili iskazuje svoju prirodu kao jedino poželjnu. Mislim da je to veliki društveni i kulturološki stereotip koji

nam crpi ogromnu energiju i ne dozvoljava da spoznamo različitosti, da ih međusobno uklopimo i da ne tražimo ni od koga da bude on što nije.

Nažalost, često se nedostatak pozitivnih crta i profesionalizma kod žena vidi kao nešto 'žensko' dok se ovi nedostaci kod muškaraca, čak i kada ih muškarac prikriva emotivnim ponašanjem, uključujući agresivnost, ne pripisuju kao nešto tipično 'muško'. Tako sve žene budu predmet predrasuda prije nego što su imale šansu dokazati vlastitu vrijednost i često im se zbog toga oduzimaju šanse. Razlog za to je kulturološki i o tome više mogu govoriti antropolozi i sociolozi, ali onog trenutka kada budemo imali proporcionalan broj žena na pozicijama odlučivanja, vjerovatno će se umanjiti i ove pojave.

Ipak, mislim da je pitanje slobode temelj za razumjevanje adekvatne uloge žene u društvu. Samo slobodna žena može biti ostvarena. Slobodna od neznanja, slobodna od siromaštva, slobodna od straha, slobodna od nasilja, slobodna od predrasuda, i s druge strane, slobodna za ispoljavanje mišljenja, slobodna za iskazivanje sposobnosti, slobodna za vođstvo, slobodna da bira. Sloboda izbora temelj je jednakosti.

Ženska snaga, kao i muška, treba da dolazi iz pravih razloga, a to su isključivo stručnost, etičnost, hrabrost i pozitivne vrijednosti. Veoma mi je bitno kao ženi da ne izbjegavam biti ono što me drži jakom, dostojanstvenom i odgovornom, uključujući vjeru i porodicu kao bedem vlastite svrhe, ali i ženstvenost, emotivnost, krhkost, podršku drugih kako bih zadržala snagu i hrabrost potrebne ženi lideru. U stanju sam ne skrivati ni uspjeh ni neuspjeh, ni sreću, ni bol, ni tugu, biti jaka za svoju porodicu, ali i svoju društvenu ulogu. Ne mislim da je lakši put, uvijek bolji. Samo vlastiti put stvara samopouzdanje. Ja snagu pronalazim u dostojanstvu, znanju, čistoti i ljubavi, i ako me pitate za recept, onda je mješavina ovih sastojaka.

Mi smo ono što svakodnevno radimo, ono što govorimo i ono što mislimo. Ako ulažemo u svoje znanje, držimo do principa i ne gazimo dostojanstvo, možemo vrhunski obavljati posao i pronalaziti snagu u ulozi majke, supruge, sestre, kćerke i prijateljice. Svaki uspješan korak koji sam napravila je utkan u ono što sam danas, ali i svaki neuspjeh zbog kojeg nisam posustala imao je svrhu i napravio je snažniju ženu. Dakle, moj ključ za uspješnu karijeru i sretnu porodicu jeste vjera da svaki uspjeh, kao i neuspjeh, ima svoje razloge i svoje namjene, da su jednako važni, pa svaka lekcija treba biti dio nečeg pozitivnog i korisnog već sutra.

Bisera Hadžialjević direktorica Energoinvest d.d. Sarajevo

Kroz svoj profesionalizam nemate pravo ugroziti odgovornost prema porodici i prijateljima

-Dokazivanje žena u poslovnom svijetu je stara priča koja je u nekim zemljama rezultirala sa više uspjeha, a u nekim sa manje. Ja ću početi sa pričom o ženama u poslovnom svijetu u BiH. Smatram da je još uvijek malo vidljiva aktivna uključenost žena u sve sfere poslovnog života. Za to postoji više razloga, počev od toga da su neki poslovi tradicionalno „rezervisani“ za muškarce (menadžeri, direktori, rukovodioci, funkcioneri, političari, itd) do toga da jako mali broj žena uopšte hoće da se prihvati posla vođenja kompanije i velike odgovornosti.

Osnovni razlog zašto sam se kandidovala za direktora kompanije Energoinvest je bio taj što, jednostavno, više nisam mogla gledati kako stvari izmiču kontroli i kako kompanija ide u pogrešnom pravcu. Obzirom da sam prošla sve faze učenja, razvoja i napredovanja u Energoinvestu, smatrala sam da imam dovoljno znanja i želje da pokušam stvari pokrenuti u boljem

pravcu kao i da pokušam vratiti, naravno u saradnji sa svojim saradnicima, stari sjaj kompanije. Dobro znamo da je i nakon Emerika Bluma, osnivača Energoinvesta, njegov duh još veoma dugo vremena držao Energoinvest u vrhu najrazvijenijih kompanija. Borba za povratak na jedno takvo stanje je zaista vrijedna truda. Takođe, moje kolege su tražile od mene da se prihvatim ovog odgovornog zadatka, jer svim uposlenicima Energoinvesta, koji Energoinvest doživljavaju kao svoju kuću, neizmjereno je važno da kompanija opstane i razvija se, te ponovo bude najprestižnija kompanija u zemlji.

Sadašnja pozicija direktora Energoinvesta zahtijeva, uzimajući u obzir sve teže poslovanje u sadašnjim uslovima, veliki napor, znanje i umješnost. Dok pokušavate da postignete što bolje poslovne rezultate, nailazite na mnogobrojne probleme, kako zbog nelojalne konkurencije, tako zbog mnogih administrativno-političkih prepreka. Ipak, najveće zadovoljstvo nalazim u u izgradnji uspješnih odnosa sa kupcima ali i zaposlnicima i smatram da se je za to zaista vrijedno boriti. Energoinvest je i dalje brend koji je itekako prepoznatljiv u svijetu, i značajne projekte obezbjeđuje na inostranim tržištima.

Ono što u velikoj mjeri razlikuje današnji Energoinvest od ranijeg vremena su potpuno izmjenjene ekonomske i društveno okolnosti u kojima današnji Energoinvest posluje, gdje se vrijednost i značaj jednog ekonomskog giganta ove države ne prepoznaje čak devalvira, i naravno tada i naponi koje ulažem i ja i moji saradnici ponekad izgledaju besmisleni i nelogični. Ipak istrajavamo jer vjerujemo da održavamo i gradimo nešto što je vrijedno i nama koji radimo u Energoinvestu, i zemlji u kojoj živimo.

Kako se gore navedeno može uskladiti sa privatnim životom je stvar dobrog planiranja a naročito shvatanja da kroz svoj profesionalizam nemate pravo ugroziti odgovornost prema porodici i prijateljima. To sve se može postići nesebičnim trudom i predanošću poslu, ali istovremeno se moraju imati na umu obaveze prema porodici koje se ni u jednom trenutku ne smiju zanemariti. Takođe vrlo je važno razumijevanje vašeg partnera, što na sreću ja imam, te ogroman trud i napor koji ulažem, lakše podnosim.

Želim sretan 8.mart svim ženama sa porukom da se što više, u skladu sa svojim strukovnim mogućnostima, uključe u javni i profesionalni život, jer smatram da su žene u svakom poslu mnogo predanije, upornije, ažurnije i bez ikakvih kalkulacija lakše ulaze u rješavanje problema.

Sanela Beširević direktorica "Junior-Eko-Termik" d.o.o Tešanj

Biti drugačiji, a ostati isti, dostojan sebe, svojih rezultata.....

„To je proces, ništa se ne dešava preko noći“, kazala nam je naša sagovornica Sanela Beširević. Rođena u Konjicu, živi i radi na relaciji Sarajevo-Tešanj, samohrana majka dva predivna sina, tinejdžera, direktorica, vlasnica preduzeća Junior-Eko-Termik d.o.o. Tešanj, kojeg gradi iz dana u dan, godine u godinu.

"Prihvatiti normalno stanje, ne komplikovati, je nešto lakši način ka uspjehu, ali trebalo je mnogo angažmana, truda, odricanja, sreće prije svega, da bi se postigla jedna takva životna ravnoteža. U poslu kao i u svim sferama života je bitna dobra organizacija, pouzdani ljudi, timski rad, i naravno fokus na ono što znamo, što moramo, kao i interesni ciljevi, su samo dobro složeni dijelovi koji vode ka pozitivnom cilju i uspjehu. Također, biti lider znači slušati

ljude u radnom okruženju, slušati druge, prihvatiti savjete, kritike, pohvale, zapravo, ono što želim istaknuti jeste da je dobra komunikacija bitna vještina koja vodi ka pozitivnim rezultatima.

No, posao je posao, nešto bez čega je teško, nešto bez čega je nemoguće, a ujedno mogućnost da živimo i napredujemo, gradimo svoj imidž, svoju karijeru".

Na pitanje koju i kakvu ulogu su porodica, kao i prijatelji, imali u njenom putu ka uspjehu, Sanela nam je odgovorila: „Porodica je jedan od ključnih faktora, kako u životu tako i u poslu, za mene, porodica je značila uspjeh, tačnije podrška mojih roditelja, moje majke Halide, koja je stub moje kuće, pa se često vodim izrekom, novije verzije“, kroz osmijeh dodaje: „Iza svake uspješne žene, stoji uspješna majka.“

„Naravno, prijatelji neki ostanu uz vas na tom trnovitom putovanju, dok neka nova prijateljstva se stvaraju kroz posao, smatram da je u današnjem ubrzanom tempu života jako teško održati i zadržati prijateljstva. U tom procesu moraš biti drugačiji, a ostati isti, dostojan sebe, svojih rezultata, imati i sačuvati vjeru u sebe, a najviše vjeru u Boga.“

**Žena stoji, kao kapija, na
izlazu kao i na ulazu ovoga
svijeta. Ivo Andrić**

pripremila: Amela Kečo

bh proizvod

MADI

Mesna industrija **MADI**

bh proizvod

SIK d.o.o. je mlada, fleksibilna i dinamična tvrtka sa visokim zahtjevima kvalitete. Kao zapadno-orijentirano srednje poduzeće u Bosni i Hercegovini, već dugi niz godina prepoznatljiva smo adresa kada je riječ o proizvodnji visoke kvalitete i zahtjevnom izradom metalnih dijelova i konstrukcija na temelju tehničke dokumentacije klijenta; strojna obrada elemenata prema uzorcima, kao i usluge tehnološke intervencije bravarskih i limarskih radova u vlastitim pogonima, stvaranje pod-struktura i struktura, kao i montaže hala. Stoga radimo s klijentima u Europi i širom svijeta. Tvrtka smo koja posjeduje znanja za rad na složenim projektima, između ostalog, radili smo projekte u Njemačkoj, Norveškoj, Švedskoj, Švicarskoj, SAD-u. Ukoliko vam je bitan omjer kvaliteta i cijene u isto vrijeme - onda ste na pravoj adresi. Naša osoblje i veliki proizvodni kapacitet omogućuje nam da realiziramo u kratkom vremenskom razdoblju čak i najveće projekte.

° SIK ° d.o.o. Mostar
Raštani bb
88000 Mostar
Tel.br. ++387 36 346 394
Fax: ++387 36 346 395
e-mail: info@sik-mostar.co
www.sik.ba

najave

20. MEĐUNARODNI SAJAM GOSPODARSTVA

ZEMLJA
PARTNER:
REPUBLIKA
HRVATSKA

MOSTARSKI
SAJAM
MOSTAR
FAIR

20 godina uspješno spajamo poduzetnike iz cijeloga svijeta.

04.-08.04.2017.

**BIZNIS
CENTAR**
Jelah-Tešanj

Partner sajma

Privredna/Gospodarska
Komora Federacije
Bosne i Hercegovine

SAJAM PRIVREDE TEŠANJ 2017.

Kraševo DC – Carina
18.-21.05.2017.

Udruženje/Udruga privrednika "Biznis centar" Jelah-Tešanj
ulica Nesuha Mešića bb, 74260 Tešanj; Tel/fax: +387 32 655 760;
e-mail: udruzenje@biznistesanj.ba; web: www.biznistesanj.ba